

Je to již hodně let, co Zbraslaví prošla válka, kterou ukončilo povstání utiskovaného obyvatelstva proti německým okupantům počátkem května 1945. Do dějin Zbraslavi se válka i povstání zapsaly krvavě, nicméně mnohem hůře odnesli konec války občané ve vedlejší obci.

V našem článku si můžete přečíst o tehdejších květnových událostech na Zbraslavi, v Lahovičkách a nově v Dobřichovicích a také zde naleznete kromě vzpomínek, popisu událostí a zajímavostí i odkazy na fotografie z té doby a články na jiných internetových serverech.

Když v Praze vypuklo Květnové povstání, *napsal Karel Pašek, 8.5.2008*

Pátého května 1945, když v Praze vypuklo Květnové povstání, začala německá vojska postupovat do Prahy čtyřmi různými proudy. Jeden z nich tvořili zkušení instruktoři (a jejich nezkušení žáci) z výcvikového prostoru Hradištko. Ti jeli jednak po staré benešovské silnici, jednak podél Vltavy od Štěchovic. Přitom museli projet v Zaběhlicích dnešní Žitavského ulicí, silnice K Přehradám ještě tehdy neexistovala.

Na začátku Zaběhlic mezi Sulánovým statkem a protější stodolou, dnes dílnou motorkářů, narazil předvoj těchto jednotek na barikádu bráněnou místním obyvatelstvem. Protože převaha německých vojsk byla nesrovnatelná, zejména v těžké technice, museli obránci barikádu rychle

Krvavý květen 1945 na Zbraslavi a v okolí

Napsal uživatel Redakce Zbraslav.info
Neděle, 30 Duben 2017 00:00

opustit. Někteří z nich utekli do Sulánova statku. Tam je ale v kuchyni našli Němci a podle toho, co mi vyprávěl pan Sulán, je rozstříleli na místě.

Proti zvěrstvům, které se staly v Lahovičkách to však nebylo nic. Tam obránci barikády u mostu kladli statečný odpor. Neubránili se ale přesile těžkých zbraní. Němci odpor nakonec přemohli a velmi krutě se na místních mstili. Máma mi vyprávěla, že prý bylo slyšet křik mučených lidí až na Zbraslav.

A jak popisuje krvavé květnové události Ústav pro studium totalitních režimů?

Válečné zločiny v obci Lahovice (7. května 1945)

Po pádu Zbraslavi 6. května 1945 přehrazovala jednotkám SS bojové skupiny „Wallenstein“ postupujícím údolím Vltavy na sever ku Praze řeka Berounka a za ní obrana obce Lahovice složená z ozbrojených obyvatel, skupiny vládních vojáků a čtyři Ruské osvobozené armády (ROA). Pěším jednotkám i obrněné technice z SS výcvikového prostoru „Benešov“ se až na několikátý pokus podařilo ráno 7. května 1945 probít přes most přes Berounku, jejich zuřivost zjevně podporovaly nemalé ztráty na životech.

Při obraně Lahovic a jihozápadního předpolí Prahy (dnes městská část Zbraslav) padlo 22 bojovníků; o prudkosti bojů svědčí fakt, že z 25 nasazených příslušníků ROA padlo 16 vojáků. Dalších 21 místních obyvatel bylo zavražděno (popraveno) SS při obsazování obce; jednotky SS některé občany využily při rozebírání barikád i jako živou clonu při postupu na Velkou Chuchli. Pochopitelně ani tato bojová činnost se neobešla beze ztrát.

Oběť malé obce na předměstí Prahy však zbrzdila postup německých jednotek, kterým se nepodařilo do Prahy probít ve stanovenou dobu. Již 10. května 1945, den po ústupu jednotek SS, si obec Lahovice připomněla hrdinnou, ale zároveň i tragickou oběť svých spoluobčanů.

Článek včetně fotografií naleznete na stránkách ústavu, dozvíte se zde i opovstání na Barrandově, masakru na Pražačce i o válečných zločinech na nedaleké Živohošti <http://www.ustrcr.cz/cs/perzekuce-za-nacisticke-okupace>

Dodatek z webu Velká Chuchle zde: <http://chuchle.blog.cz/1305/lahovice-a-lahovicky-proc-se-to-stale-plete>

Zbraslaví a okolím prošli také Vlasovci,

píše server Valka.cz, oficiální partner největšího vydavatelství military literatury Naše vojsko a časopisu Military Review.

"Vojenský velitel (pražských) povstalců Karel Kutlvašr dostává od Němců ultimátum. Situace je zoufalá. Během noci přicházejí na velitelství povstalců zprávy o příchodu Vlasovců. Západně od Prahy se střetli s Němci a na 10 000 jich odzbrojili. Ostřelují zbraslavský zámek a útočí na Lahovice. Další směr postupu vede přes Dušníky, Košíře a průzkumné hlídky pronikají až na Smíchov. Obyvatelstvo je vítá a uvolňuje jim průchody v barikádách. Bojují s Němci v Motole a útočí na ruzyňská kasárna a letiště. Právě z Ruzyně startují německá letadla k útokům na Prahu a ničí historický střed města. Do rána dostává generál Kutlvašr ucelené údaje o Vlasovovu vojsku. Už je jisté, že divize vstoupila do Prahy a vojáci se přidávají k povstalcům. První pluk podplukovníka Archipova operuje v prostoru Radotína, Chuchle a Zlíchova. Druhý pluk podplukovníka Artěmjeva postupuje na Jinonice a dosáhl Vyšehrad"...

Celý článek o Vlasovcích najdete na serveru Valka.cz na adrese http://www.valka.cz/clanek_651.html

O Karlu Kutlvašrovi se více dozvíte např. ve wikipedii http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Kutlvašr

Pražské povstání '45 - fotografie

V květnu 2010 nám zaslal Ing. arch. Vít Svoboda odkaz na článek, kde jsou historické fotografie Pražského povstání, které se týkají Lahovic. Fotografie nejsou vhodné pro děti.

<http://aktualne.centrum.cz/domaci/spolecnost/fotogalerie/2010/05/04/odvracena-tvar-prazskeh-o-povstani-naciste-masakrov/>

O tom, jak přežívali obyčejní občané zbraslavští druhou

světovou válku a německou okupaci, se dozvíte v článkách pana Hofmeistera

[Jak se žilo za Protektorátu na Zbraslavi - 1.část](#)

[Jak se žilo za Protektorátu na Zbraslavi - 2.část](#) *Všechny články pana Hofmeistera naleznete na našem webu v hlavním menu vlevo v sekci [Ze zbraslavských archivů](#)*

.□

Zajímavý článek o útoku hloubkařů na vlaky v okolí Zbraslavi je také na stránkách Lahoviček

<http://www.lahovicky.cz/products/davno-zapomenute-udalosti-hloubkari-v-radotine-a-okoli-30-dubna-1945>

Květnové události v Dobřichovicích

Vyvrcholením konce války byly květnové události, kdy 4. května 1945 došla do Dobřichovic telefonická zpráva, aby byly odstraňovány německé nápisy a zavedena česká úřední řeč. Dne 5. května na vyzvu pražského rozhlasu byl dán pokyn k vojenskému vystoupení, to se již začali shromažďovat dobřichovičtí občané, kteří byli schopni nosit zbraň. V neděli 6.května došlo k zatýkání kolaborantů, vlajkařů a dobřichovických Němců. Ještě 8. května se ale přes obec převalila část Schörnerovy armády v počtu asi 20 000 mužů, která dále postupovala přes Lety a Řevnice dále na západ nechat se zajmout americkou armádou, která v té době byla již v Plzni. Devátého května se přehnaly obcí první sovětské tanky, spěchající ku Praze. Následující den se v Dobřichovicích sovětská armáda usadila a ukončila šestileté období německé okupace.

Tolik stručná připomínka událostí konce velké a hrozné války, která poznamenala celý svět a která má mezi námi ještě mnohé pamětníky. Vzpomeňme proto na všechny naše spoluobčany, kteří v tomto těžkém období pro náš národ zaplatili daň nejvyšší.

Miroslav Cvanciger

Informační listy Dobřichovic 7.4 2001

(Zdroj: <https://www.facebook.com/dobrichovice> □)

A jak shrnul události kolem povstání Tomáš Pelikán pro jednoho neuctivého účastníka diskuze pod článkem pana Paška v jedné tehdejší diskuzi?

Chtělo by to trochu oprášit historické znalosti. Předně, německá armáda podepsala kapitulaci "oficiálně" 7.května ráno a k tomuto dni ji nařídil také admirál Doenitz ve svém rozhlasovém projevu. Nicméně akt byl sice stvrzen za přítomnosti spojenců v hlavním stanu gen. Eisenhowera v Remeši (za SSSR akt stvrdil jakýsi bezvýznamný důstojník), ale bezpodmínečná kapitulace měla platit podle smlouvy až o cca 48 hodin později. Tedy 8.5.1945 ve 23:01 LSEČ. Důvodem pro pozdržení kapitulace byl pokus o záchranu německých vojsk dislokovaných mimo území Německa. Hlavně skupiny armád Mitte (Střed) které velel generál Schorner a která operovala na území Československa - tedy na východní frontě.

Pro porozumění toho co se stalo je nutné ještě podotknout pár věcí. Aby bylo možno zachránit tuto skupinu armád musela být tato evakuována co nejdříve a to prostřednictvím důležitého komunikačního uzlu Praha. Pražské velení německé armády proto vyhlásilo Prahu městskou pevností která se měla bránit minimálně do příchodu RA. Jak vyhlásil k jednotkám gen Schorner kapitulace se netýká vojsk východní fronty do té doby než dosáhnou amerických pozic. Tedy východní fronta zůstala horkou zónou.

Druhý fakt který je nutno zmínit je okamžik kdy se Stalin v Moskvě dozvěděl o podepsání kapitulačního aktu v Remeši bez jeho přítomnosti (či chcete-li zmocnění). Byl toho názoru že pokud RA nesla hlavní tíhu bojů v Evropě měla by být i hlavním organizačním strůjcem kapitulačního aktu. Přičemž se rozhodl nerespektovat podepsání kapitulace v Remeši s tím že si svoji slavnou chvíli užije sám. O čemž okamžitě spravil spojenecké velení. Některé jazyky hovoří o tom že jeho reakce spojencům byla velice nevybíravá. 8.5.1945 se ale Stalinovi slova rozležela v hlavě a poslal spojeneckému velení smířlivější nótu ve které požadoval podepsání nového kapitulačního aktu který bude respektovatelný skupinami RA v okamžiku vypršení kapitulační lhůty. Sepsání aktu tak proběhlo znovu v Berlíně v budově ženiijní školy v Karlhorstu. Za zúčastněné podepsal kapitulaci Žukov (SSSR), Keitel (GER), Tedder (GB), Spaatz (USA), de Tassigny (FR). Akt byl ale podepsán 8.5.1945 se zpožděním (přibližně 23:30 až 23:50). Stalin vyhlásil tedy dnem vítězství až 9.5.1945 ráno. Ostatní již 8.5.1945. To jen pro vysvětlenou proč se den vítězství slavil za ČSSR jinak.

V Praze vypuklo povstání 5.5.1945 tedy v době kdy německé armády ještě nepodepsaly kapitulaci. Nicméně němci jasně věděli o blížícím se závěru války a připravovali plán evakuace armád "Střed". Kam Praha jako komunikační křižovatka zapadala. Proto se povstání pokusili zlomit městské jednotky. Problém ale nastal vzpourou jednotek gen. Vlasova dislokovaných v

Krvavý květen 1945 na Zbraslavi a v okolí

Napsal uživatel Redakce Zbraslav.info
Neděle, 30 Duben 2017 00:00

Praze, které se připojily na stranu povstalců. Bylo tedy nutné Prahu "vyčistit" jinak. Za tímto účelem byly aktivovány jednotky vojenského výcvikového tábora SS v Hradištku. Jednalo se o mladé (často 17ti leté) příslušníky hitlerjurgend kteří narukovali přímo do výcviku SS. Stavby těchto jednotek byly doplněny o motorizované jednotky a spolu se zkušenými veliteli formovali bojové jednotky které na Prahu táhly z jižního směru. Jak již bylo zmíněno tyto postupovali také na Zbraslav. Zbraslaví prošly tyto jednotky relativně rychle, možná právě díky tomu že se blížily z více směrů najednou a snadněji rozdrobily obránce. Vojenskými operacemi na území Prahy 16 se zabýval ale předemnou někdo jiný, to dělat nebudu. Jediným strategickým bodem tak zůstával „Lahovický most“ kde se dalo relativně snadno ubránit větší přesile. Most byl podminován a zajištěn barikádou. Němci se v ranních hodinách 7.5.1945 vydaly od Zbraslavi dvěma směry. Radotín a Lahovice. Soustředím se tedy na Lahovice. Tady byla bez boje zajištěna kontrola nad pravým břehem Berounky, ale levý byl bráněn zmíněnou barikádou. K prvním bojům došlo přibližně okolo 7:00 LSEČ ráno. Krátce po výměně obránců. Ti měli k dispozici pár pušek a automatickou zbraň blíže neurčeného charakteru (zřejmě šlo o kořistní MG34 nebo 43, případně český kulomet). Po prvním souboji zvolili němci taktiku dělostřeleckého ostřelování (zřejmě STuH42/Hetzer) které bylo na chabě chráněné obránce velice účinné. A tak se dá říci že se barikádu podařilo rozprášit během několika minut. Obránci se však pokusili vyhodit most přes Berounku do povětří, ale zůstalo jen u pokusu. Trhavin v mostovkách bylo příliš málo a tak výbuch most téměř nepoškodil. Několik obránců padlo za oběť přesné německé palbě a zbytek byl nucen zbytky barikády spěšně opustit. Byli však zachyceni a okamžitě popraveni dost nevybíravými způsoby spolu s několika dalšími občany kteří byli namátkou vyvečeni z domů.

Další masakr v Lahovicích ale nastal až o něco později. Moje babička vždy hovořila o masakru v Lahovicích jako o odplatě německých vojáků za smrt velícího důstojníka v průběhu bojů, tento měl být střelen ze zálohy. Nicméně žádná zmínka o smrti důstojníka v průběhu bojů o most přes Berounku nikde není. Domnívám se že jde až o následek události při postupu ve směru Velká Chuchle. V tomto směru po zajištění Lahoviček postupovala průzkumná jednotka ve směru Strakonická směrem ku Praze. V prostoru devíti kanálů narazila na barikádu Chuchelských obránců které doplnily dobře vyzbrojené jednotky ROA (jednotky gen. Vlasova – kasárna smíchov a zběhové z vlakových transportů napadených hloubkovým letectvem USAF při velkém náletu). Došlo zde ke slovní přestřelce mezi příslušníkem ROA a německým důstojníkem ohledně toho kdo na které straně barikády má stát a kdo uhne. Příslušník ROA pak důstojníka bez větších servítek na místě zastřelil čímž rozpoutal přestřelku. Německá jednotka se rozhodla zajmout přibližně 20 občanů z Lahovic které by použila proti této barikádě jako lidský štít. Pokud je mi známo byly tyto lidé skutečně použiti pro další postup, ale z mně neznámých příčin byly pak přesunuti s ostrahou do prostoru chatové osady (oblast dnešního Radotínského přístavu) kde byly ještě téhož dne brutálně popravovány.

Okolo 16:00 dne 7.5.1945 bylo po všem. Německé jednotky se kvapně vytrahly z prostoru Lahovice, Lahovičky a postupovaly několika směry dále. Tímto bylo řádění mladých příslušníků SS na civilním obyvatelstvu zastaveno. Oblast osvobodili v odpoledních hodinách příslušníci

Krvavý květen 1945 na Zbraslavi a v okolí

Napsal uživatel Redakce Zbraslav.info
Neděle, 30 Duben 2017 00:00

ROA a začalo sčítání mrtvých.

Útok jednotek SS z Hradištká se podařilo rozdrobit a další postup na Prahu zastavit v této operační oblasti což dost významně přispělo k udržení obránců Prahy před uhnízděním německých těžkých sil v tomto prostoru. Jinými slovy, zachránilo to zřejmě Prahu před osudem ostatních evropských měst které přišli v důsledku bojů o své nejdůležitější historické skvosty. Namátkou připomínám například Varšavu.

To jestli mělo či nemělo cenu se bránit ponechám na Vás. I když se z dnešního pohledu může zdát že ty oběti nemusely být tak velké kdyby je prostě nechali projít, nebo že všechno bylo bezvýznamné z globálního hlediska, myslím si že udělali to jediné co mohli. Byla to nejen otázka cti, ale hlavně touhy po svobodě, po ukončení toho všeho vraždění z posledních sedmi let, ale hlavně otázka hrdosti, pochroumané rokem 1938, touha pomoci hlavnímu městu. Dnes si nedokážeme představit situaci všech těch lidí, o čem snili o čem přemýšleli, naše situace je zcela odlišná. Jisté je však to že se Lahovice postavili německým okupantům a že za to zaplatili cenou nejvyšší, což je řadí mezi obce jako Lidice a Ležáky.

Já si osobně vážím všech lidí kteří zaplatili životem za ochranu takového města jakým Praha je, i když se dnes její vedení chová k pozůstalým jakkoli. Rozhodně bych si tedy netroufal vznést dotazy jaké jste položil. Obzvláště ty které jsou z historického hlediska zcela mimo mísu.

S pozdravem Tomáš Pelikán

(Pozn.red.: Celou tehdejší diskuzi najdete zde: <http://stare.zbraslav.info/grame.php?sk=1381&from=0&tema=C827>)